

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Mit Postilla litteralis von Nicolaus de Lyra, Expositiones prologorum von Guilelmus Brito, Additiones ad Postillam Nicolai de Lyra von Paulus Burgensis und Replicae contra Burgensem von Matthias Doering

Doering, Matthias

[Lyon], nach 7. Mai 1485, um 1488

Item alius prologus

[urn:nbn:de:bsz:31-304045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-304045)

Qui etiam tuba sua etc. **D**is visis litteris istam? a Amos ecce no
 men prophete. b Propbeta officio. c Rusticus. condicione
 d Rubor mora distringens operis consuetudine. istud sumit de amos
 vij. vbi scribitur. Annuntiam ego sum vellicans siccomoris. id est discer
 pes frondes siccomori et aliaz arborz ad pastu pecoz. ita dicit glo. in
 interline. vnde distin
 gens vellicans et discer
 pes pro eode accipiun/
 tur. Itē glo. marginal
 dicit. ibi. Siccomorus
 idē est q rubus afferēs
 mora que pastoz fame
 depellit et folia efunes
 pecoz. In opusculo d
 vocabulis biblic pleni
 us inuenies de rubo et
 siccomoro.

Pancis vbi repli
 cari nō pōt propter ver
 boz proficitate et pro
 licitate et nemitate q
 diri proficitate qz pro
 liru oportuit eū esse.
 e Quis enī digni. i. suf
 ficēter et cōpetenter.
 f Exprimat. i. exprime
 re possit. g Quam
 o: sedera damasa etc.
 infra primo.
 h Et septimo et octa
 uo gradu iude. i. israel.
 infra. ij. gradus appel
 latur hic locus: qz in se
 ptimo gradu. i. septio
 loco inuebitur cōtra in
 dam. i. cōtra duas tribus
 relicto deo y dolis dedi
 tas: et in octauo gradu. i. in octauo loco cōtra israel. i. cōtra decem tri
 bus: quoz ita peccata erant. i. Dixit loquitur. infra. iij.
 k Ad vaccas pingues. dicit agitur materia. l Ruiturā. infra. vi. e.
 m Domū maiore. r. tribuū ppter maiore multitudinē. n Anno
 remqz. duay tribuū scissionib. i. captiuitate. lxx. annoz. biero. xij. et
 xxiij. o Ipse cenit sic ore locuste. infra. vij. fitorē appellat dñm
 creatorē et spiratorē locuste. i. exeratus asyrioz. vnde biero. in origia/
 li. Ostedit dñs semacherb regē asyrioz cū infinita multitudine exer
 citus instar locuste vniuersa comedens esse vctuz de cur? aduētū bī.
 iij. reg. xvij. et lxx. p Et stantē dñm. infra. vij. q Su
 per muz liru. bec est litera biero. r Uel adamānū. bec ē litera. lxx.
 vide sup a expositionē posita in epistola ad paulinū. s Et vni
 cū pomoz. infra. vij. a. Et trabantē supplicia peccatoribus. t Et
 famē. vij. s. supra in epistola ad paulinū bec pleni? exponitur.

Nō dixit ver. i. infra. vij. vbi dr. Sed audiēdi xbus dei qd innuit
 illā famē fore audiēdi verbū in creatū qd vnicū verbū ē nō vba creata
 que plura sūt. v Quis? onere gracie. i. grā spūali que subleuat
 ad celū: que on? dicitur qz graue reddit maturitate mox: et de isto one
 re dr mar. xi. Jugū enī m cū suauē est et onus meum leue. r Pro
 phetauit inter ceteros. i. iobelē nauis ionā osee esaiam. et cōmēdatur in
 hoc qd dr in alijs ppbetas: qd enī inter plures bonos opponitur nō
 pōt habere latēnam mali. y Elē qppe nō poterat. ita bene et ita
 sufficēter. z Nisi pastor ante fuisset: qz in illo officio instruct? fu
 it similitudinib? et exemplis q pponit propbando: sicut tāgōf in mul
 tis glo. i. vnde et hic q nō erat pastor spūalis magnū būit cōmodū de
 materiali officio pastorali. qz p hoc fuit babilio: ad officiu ppbetari
 di multomag pastores spūales ad hoc sūt vtilēs. a Tuba sua. i.
 p dicationē sonora et apta Jobel. q. Canit tuba in syon glo. Publice
 p dicationē pnam. et bene dicit. Publicitad ad modū tube que cōter au
 ditur a bonis et a malis: et publica p dicationē publice delectat bonos: of
 fendit aut obstinatos. b Tanc? tuba spūalis. ad dñam materia
 lum: de quib? dr Mo. r. Faciēti duas tubas argenteas. c Scri
 ptū est etc. i. Sup mōte excelsum ascende etc. **Explicit q**
Incipit tertij prologi expositio.

Item alius prologus.
 h **I**c amos ppbeta pastor
 non fuit pater? esaię pphe
 te: qz qz? et ille ppbeta ceterit.
Mā alio litteris ille: alio iste apd
 hebzeos scribit? que differētia sū
 nū apud latinos non habet: et ille
 fortis vel robust? hic vir auillus
 interpretatur qui loquitur cōtra decē
 tribus: que p ydolatriā a cultu dī
 et a regio dauid erāt auulse. **I**n
 it aut cognatio ei? ex oppido the
 tue: qd sex milianb? distat a beth

Item alius prologus.
 h **I**c amos ppbeta pastor
 non fuit pater? esaię pphe
 te: qz qz? et ille ppbeta ceterit.
Mā alio litteris ille: alio iste apd
 hebzeos scribit? que differētia sū
 nū apud latinos non habet: et ille
 fortis vel robust? hic vir auillus
 interpretatur qui loquitur cōtra decē
 tribus: que p ydolatriā a cultu dī
 et a regio dauid erāt auulse. **I**n
 it aut cognatio ei? ex oppido the
 tue: qd sex milianb? distat a beth

Item alius prologus.
 h **I**c amos ppbeta pastor
 non fuit pater? esaię pphe
 te: qz qz? et ille ppbeta ceterit.
Mā alio litteris ille: alio iste apd
 hebzeos scribit? que differētia sū
 nū apud latinos non habet: et ille
 fortis vel robust? hic vir auillus
 interpretatur qui loquitur cōtra decē
 tribus: que p ydolatriā a cultu dī
 et a regio dauid erāt auulse. **I**n
 it aut cognatio ei? ex oppido the
 tue: qd sex milianb? distat a beth

las seruatiar? n
 mo. Itē nota q
 qd: q absolute t
 adiectiuā vel alia
 paret hic et in ou
 quis iā nunc d
 etas eat in quib
 themas. Constru
 amus itaqz hro
 ram. In qb? cā
 pis. Nihil oino
 frugum gignitur
 buni aride atqz
 barenose. id ē in
 bumo arida at
 qz barenosa.
 Itē per exēpla p
 sciani supra poli
 ra ps q noia ad
 uerbialiter poli
 ta qz qz ponunt
 cū vbi significā
 ribus motū: quā
 doqz cum signifi
 cātib? qz ē. Itē
 ostēditur p exem
 pla quidā oicēna
 as. In tertio me
 ramoz p boscōs.
 Spargit buni
 sullos mortalia
 semina dentes.
 Item in eodē m.
 Spectat buni
 polis? genitum
 seu lamina sy d
 vel comedē de m
 Itē gressim? dicit
 Romārothoma
 s non redibat a
 tendebat buni
 domo. Dicit aut
 regias ppioz r
 nis vne dūante
 a pluvia et gran
 sione intrinsecā.
 atant? buni. i.
 Nihil cablatū d
 cordos. bebel d
Explicit qu
 Incipit pol
 addōnibus p
 Erba
 in pb
 ma p
 a U
 stitelia vterq
 regio. hic aut r
 in principio et fac
 mob in sine. Itē
 ficat enī qz offi
 aut r buni r r
 fecū d: sed ostē
 dit sup israel. i. s
 taurū ecū dario
 dicit rps in quo
 dieb? oīe regio
 uerit pialiter n
 simul cōcurrūt.
 qz fuit binom?
 tenor? Dñas.

las seruaria: vt militie milita militi. domi domu. mo. humi mu. mo. Jte nota q qm nome ponitur p aduerbio: aduerbiu e fm qd: q absolute tenetur nome aut simpli: unde possunt ei iungi adiectiua vel alia substancia noia in conformitate accidenu: sic patet hic: et in omidio epistolay in sco a epla scribitur, Atqz ali quis ia nunc do

leem: curā gerēs pecorū in latinū dī ne campoz q sunt. pami oppido thecae: in qbus hūmi anide atqz harenose nūbil oīno fugū gignit s; yberrimis pascuis abūdāt: et iō cūcta sūt plena pastorū. b: et stentitas terre cōpēfatur pecorū multitudine. Et hoc numero pastorū fuit amos iperitus f mone: s; plenus scia. Propbetauit aut eisdē tpi: bus: qbus iohel natiōnas osee e- laias. S; aliquātulū et osee ē p- phetare tanqz elaias. Adāne aut cōtra decē tribus locū: ē: pauci de duab; uiterferēs: hūc ablanum de numero pastorū misit dñs: vt in la maria pphetaret. que; amasias sacerdos frequēter plagis afflixit tandē fili; eius osias uecte p tympora trāssit. Post hec semiuu

in tenā suā euect; p aliquor dies dolore uulū eris expirauit: septius qz est cū patribus suis. Explicat plogus. Incipit Amos ppheta. Cap. i. Verba Amos q b fuit in pastoribus thecae que uidit sup isrl in diebus oye regis iuda: et in dieb; hieroboā filii ioas regis israh ante duos ānos terremotū Et dicit. Dñs de syon rugiet et de hierlm dabit uocē suā. Et luxerunt speciosa pastorū: et ericcat; est uerex carmeli. Dec; dicit dñs sup tribus scelerib; damasci et sup quatuor non conuertā eū: eo q; tūrauerūt in plaustris ferreis galaad. Et mittam ignē in domum

ama in tēplo dñi super altare intēsi: et tunc a domino fuit lepra percussus: et fuit etiā tunc terremot; ad ostēdēdū irā dei cōtra ipm de q; terranota dicit pleni; zachā. riiq. Amos cepit pphetare p duos ānos ante. f. Et dicit. Idicm cepit mactat; in quo p̄io pphetat cōtra plura regna in generalit; secūdo magis in sp̄ dicit. Et dicit. Et dicit. f. Amos a deo inspirat;. Dñs de syon rugiet irā cū dñi cōtra regna in sequētib; ep̄sā desīgnat metapbōice p r̄gū leonis qui est terribilis. et dicit. b. Desyon. eo q; ibi in tēplo erat p̄piciatōnū. qd; erat q̄s sedes dei vt dicit; fuit. Eyo. r̄y. et uidebatur pphete in agi nanie q; uox dei loque; tis ad se et illo loco pro cederet vsq; ad eū. l. Et luxerunt speciosa pastorū. i. habitatores et maneria p̄ploum et r̄gnoy infra scriptoium. k. Et ericcat; est uerex carmeli. i. cito deficiet p̄tas cuiuslibet regni. sic est sonat translatio chaldaica: et iō nō est p̄phētia de sterilitate futura p̄ nimā siccitatē vt credūt aliq; sed est locutio metapbōica ad designandū desolatōy

regnoy infra scriptoy. l. Dec; dicit. Dñs p̄r pphetizat mag; in sp̄ dicit et primo cōtra extraneos. secūdo cōtra iudeos sequēti ca. ibi. Dec; dicit dñs sup tribus scelerib; iuda. P̄ia diuidit in sex p̄tes fm sex regna cōtra que pphētizat: et patet p̄tes psequēdo. In p̄ia p̄te pphētizat cōtra regnū syrie dicit. m. Sup tribus sceleribus damasci. i. syrie eo q; damascus erat metropolis illi; regni: fm qd; ēr eiaie. vj. Caput syrie damascus. n. Et sup quatuor nō conuertā. hic dicit bebaei q; si homo peccauerit bis vel ter eodē genere peccati: remissibile est. s; nō si q̄ter: et si intelligat de irremissibilitate simpliciter: hoc ē et tōneū et cōtra scripturā. sicut ps. iij. reg. de manasse rege: qui nō solus q̄ter sed plures peccatū ydolatrie et homicidij incurrit: et tñ finalit; ueniā obtinuit. et alia plura exēpla possent adduci de scriptura. Si iud; ligat irremissibile. i. de difficultate remissile: sic uer; est. Ita tñ difficultas nō est ex parte diuine potētie: sed ex p̄peccatoris qui ex eo q; tonēs reiterat peccatū reddit se misericordie indignū: sine qua nō p̄t a petō resurgere: fm qd; dicit osee. r̄ij. Perditio tua et re israh: tantūdo q; me auxiliū tuū. Per tale dō modum loquēdi dicit saluator; math. xij. Qui aut; dixerit uob; cōtra sp̄s sanctū nō remittet ei id est de difficultate mitteret: hoc etiā mō dicit p̄s. v. meta. q; ipossibile dicit vno mō qd; uir p̄t fieri. regnū uero syrie multonēs affligerat regnū decē tribuay et in iuste: p̄pter qd; dignū erat diuina punitione: et maxie q; victoria si bi cōcessa ab usum fuerat in magna crudelitate: ideo subditur. o. Et mittam ignē in domū asael. i. bitatores galaad. i. plaustra non intelligūtur hic curuati: quedā instrumēta dētes ferreos hūna q; uoluebāt sup segetes postas i aream solū ad excutiēdū granū: sed et ad cōuertēdū sic stipulā vt redigeret q̄s in paleā ad dan dū aialibus in defectu melioris pabuli: et talib; instrumētis p̄ruerūt syri; boies crudeliter de galaad. p. Ermit. ignē in domo asael: et de uor; abir do. benadab. Sic scribit cōter in bibliis nostris. i. bebaei tñ scribit p literā res in sine sic benedar. benadab aut; scrip; per b in si ue regnauit ante asael immediate: et post asael benedar filius ei;. Et isti fuerūt antēp̄s amos pphete qui cepit pphetare tpe oye vt dicit; est et p̄pter hoc cū ēr hic. Et mittā ignē in domū asael. per domum intell; guntur posteri eoy a deo puniti. que punitio uolē ignis designatur. p̄o babile est etiā q; edificia ab eis facta fuerūt tūc cōbusta. exprimuntur aut; hic inter reges syrie asael et benedar: q; crudeliter nimis sebaeuerūt erga filios israh: vt patet ex. iij. Regum.

EE

oc tertio prologo p̄o: ambiguitate remota notat. Dic amos p̄pba et ardis p̄pba: p̄pba et ardis. Adāne aut; et c. quatto exprimitur dñe deo in gra qua ad p̄pbat am vocat; et ibi dicit; ablanū. qui to subū gignit hā ip̄s; p̄scueren tia ibi. Quē am a fias et. sc̄to sic memo de ipsius morte et sepulch; rā. ibi. Post hec semiuu; et. Jte in p̄ia p̄te non dicitur p̄pba a m̄tipliciter: p̄io p̄ p̄sonalē dicitur onē. ibi. Non fe it pater dicit. sed cado p̄ scripture dicitur: dicit. Nam aliq; licet ille. tertio per no minis interpretati onem. ibi. Erille foris v̄l robur; et c. quanto p̄ suā cognationē. ibi. fuit aut; cognatio eius et. quin to p̄ officij cōsuetudinē. i. solentis pecorum et sc̄to per cō numero pastorū et. sc̄p̄io f̄mone. octauo q̄m; ad v̄sū h̄ere in istam. o dicit filij Amos. Propbēta exortit. dicit. i. amos pater dicit. unde t per p̄mā et ylmā sui no tur foris atq; robur;: s; p̄p̄s auulsi. medie literę. e. Cultu dicit. reg. g. Dicit a bebaei. o. b. In quib; cāpis. t̄stite arida atq; harenosa: dicit; litera est. hūmi bonide ad idā ē. p̄t aut; exponi dupli catur. cū hoc qd; dicit; can; b. In qui. can. arida et harenosa hūm; k. Nihil oīno fugit; v̄r. i. hūm; magnā ym̄tant egregias puluerem et c. nā r̄p̄tā dicit. multa calla umie circa p̄mā p̄ sc̄dē qd; dicit; hūmi ponatur ad atōris volumis. Sc̄dum sc̄dē sunt dēclinatōis genit iūtur: vt r̄ome sum: r̄atēti q̄s dēclinatōis: vt r̄omas benas. ablanuo de loco v̄l sc̄o. si sunt tēricablanuo tā daginesum: carbāguc; et p̄per in pluralib; inueniunt; nus trāsc̄o. Et pauis inter p̄p̄latiua supra dicit; regu